

TORBA YASA-PRİM AFFI-GENEL SAĞLIK SİGORTASINDA(GSS) DÜZENLEME

Av. Erdoğan KAYA

“Torba Yasa” olarak tabir edilen 6824 s. “*Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*” pek çok konuda yenilikler getirmiştir. Bizde bu yazımızda Genel Sağlık Sigortası konusunda getirilen düzenlemeleri ele alacağız.

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için Genel Sağlık Sigortası'na ilişkin kısa bir açıklama yapmak yerinde olacaktır.

GENEL SAĞLIK SİGORTASI(GSS) NEDİR?

Konuya ilişkin bir tanımlama 5510 s. Yasa'da yapılmıştır. Buna göre; “*Kişilerin öncelikle sağlıklarının korunmasını, sağlık riskleri ile karşılaşmaları halinde ise oluşan harcamaların finansmanını sağlayan sigorta*” olarak tanımlanmıştır¹.

GSS'li olmanın temel koşulu “*Türkiye`de ikamet etmek*” olarak gösterilmiştir².

GSS KAPSAMINDA OLANLARLA İLGİLİ NASIL BİR SINIFLANDIRMA SÖZ KONUSUDUR?

GSS kapsamındaki kişileri genel olarak üç gruba ayırabiliriz. Buna göre;

1. Çalışarak ve çalışma geliri üzerinden prim ödenmesi, gelir ve aylık alma nedeniyle GSS kapsamına alınanlar ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler,
2. Çalışmaya bağlı geliri olmayan ancak gelir testine dayalı olarak GSS primi ödeyerek GSS kapsamına alınanlar,
3. Geliri düşük ya da olmaması nedeniyle, primleri devlet tarafından ödenerek GSS kapsamına alınanlar olarak sınıflandırma yapabiliriz.

Görüldüğü üzere GSS'li olanlar sayesinde “*bakmakla yükümlü olduğu kişiler*” de belli şartlar dâhilinde yararlanabilmektedir. Bakmakla yükümlü olunan kişiler ise; eş, çocuklar, ana-baba olarak sayabiliriz.

GSS'ye ilişkin genel nitelikte bir açıklamadan sonra Torba Yasa ile konuya ilişkin getirilen değişiklikleri ele alabiliriz.

¹ 5510 s. Kanun md. 3.

² 5510 s. Kanun md. 60.

DÜZENLEMEYLE GELİR TESTİNE DAYALI OLARAK GSS'Lİ OLANLARIN PRİMİ NE KADAR OLDU?

2017 yılı için yaşadığı hane içindeki geliri yapılacak gelir testinde 592,5 TL'nin üzerinde olanlar gelir testine dayalı olarak GSS primi yükümlüdür.

Düzenlemeyle birlikte gelir testine dayalı olarak GSS kapsamında olanların primlerinin belirlenmesinde asgari ücretin esas alınacağı belirtilmiştir³. Görüldüğü üzere gelir testinde daha yüksek aile içi gelir çıksa da bu kişilerin prime(GSS) esas kazançları sabit olarak asgari ücret üzerinden belirlenecektir.

Asgari ücret 2017 yılı için 1.777,50 TL olarak belirlenmiş olup, gelir testine tabi olarak GSS primi ödeyen kişilerin GSS primleri bu rakam üzerinden belirlenecektir.

Yine Torba Yasa ile birlikte gelir testi kapsamında GSS prim ödeme yükümlüsü olan kişilerin ödeyecekleri GSS prim oranı % 3 olarak belirlenmiştir⁴. Buna göre 2017 yılı için gelir testine bağlı olarak GSS prim ödeme yükümlüsü olan kişilerin ödemesi gereken tutar 53,325 TL olarak belirlenmiştir. Belirtmiş olduğumuz üzere tutar bu kişiler açısından sabittir.

GEÇMİŞ DÖNEM GSS BORÇLARINA İLİŞKİN BİR DÜZENLEME VAR MI?

Gelir testine hiç başvurmayanlardan 2017 yılının Nisan ayından 2018 Nisan ayına kadar 12 aylık süre içinde gelir testine başvuran kişilerin genel sağlık sigortası primleri yapılan gelir testi sonucuna göre tescil başlangıç tarihinden itibaren yapılan gelir testi sonucuna göre hesaplanır⁵.

Gelir testine bağlı olarak GSS prim ödeme yükümlüsü olan kişilerin, genel sağlık sigortalılığından kaynaklanan prim borçlarının, **1 Nisan 2017 tarihinden önceki döneme ilişkin olarak tahakkuk ettirilen veya ettirilecek gecikme cezası ve gecikme zamlarının tamamının tahsilinden vazgeçilecek⁶.**

³ 6824 s. Kanununun 14 üncü maddesi ile 5510 s. Kanununun 80 inci maddesinde değişiklik yapılmıştır. İlgili değişiklikte; "60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılanlar için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarı, prime esas kazanç tutarı olarak esas alınır." denilmiştir. Böylece gelir testine dayalı olarak GSS kapsamında olanların, sırf aile içi gelir yüksek olduğu için yüksek GSS primi ödeme yükümlülerinden alınmıştır.

⁴ 6824 s. Kanununun 15 inci maddesi ile 5510 s. Kanununun 81 inci maddesine "Ancak, 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendine tabi olanlar için genel sağlık sigortası primi, prime esas kazancın %3'ü olup, bu oranı %12'ye kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir." cümlesi eklenmiştir. Görüldüğü üzere gelir testine dayalı olarak GSS prim ödeme yükümlülerinin prim oranları % 3 olarak belirlenmiştir. Ancak Bakanlar Kurulu gerekli görmesi halinde bu oranı 4 katına kadar yani % 12'ye çıkarmaya yetkili kılınmıştır. Şu hususu da belirtmek gerekir ki bu kapsamdaki kişilerin ağır prim yükü altında ezilmesi önlenmiş, daha düşük tutarlarda prim ödeyerek GSS kapsamında sağlık hizmetlerinden yararlanması yolu açılmıştır. Bu düzenleme aynı zamanda daha düşük prim borcu sayesinde sistemin sürdürülebilirliği açısından da olumlu olmuştur.

⁵ 6824 s. Kanununun 15 inci maddesi ile 5510 s. Kanuna eklenen geçici 73 üncü maddenin I inci fıkrası.

⁶ 6824 s. Kanununun 15 inci maddesi ile 5510 s. Kanuna eklenen geçici 73 üncü maddenin II inci fıkrası.

Ödenmemiş olan aylık GSS borcu aslının ait olduğu aya ilişkin tutarının;

- 53,325 TL veya daha fazla olması halinde 53,325 TL üzerinden,
- 53,325 TL`den az olması durumunda ise tahakkuk eden borç tutarı üzerinden prim borcu yeniden hesaplanır⁷.

Hesaplanan yeni borcun 01.04.2017 tarihini takip eden aybaşından(01.05.2017) itibaren on iki ay içinde peşin veya taksitle ödenmesi halinde, bu tutara bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için herhangi bir faiz uygulanmayacaktır⁸.

Maddenin yürürlüğe girdiği 1 Nisan 2017 tarihinden önce zorunlu genel sağlık sigortalılığından kaynaklanan prim borcu bulunanlar, kanunda belirtilen sağlık hizmetlerinden yararlanma şartlarını⁹ taşımaları halinde, prim borçları dikkate alınmaksızın 1 Nisan 2017 tarihinden itibaren yukarıda belirtmiş olduğumuz 12 aylık sürenin sonuna kadar(Mayıs 2018`e kadar) sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlanacaklardır¹⁰.

⁷ 6824 s. Kanununun 15 inci maddesi ile 5510 s. Kanuna eklenen geçici 73 üncü maddenin III üncü fıkrası.

⁸ 6824 s. Kanununun 15 inci maddesi ile 5510 s. Kanuna eklenen geçici 73 üncü maddenin III üncü fıkrası.

⁹ 5510 s. Kanun md. 67.

¹⁰ 6824 s. Kanununun 15 inci maddesi ile 5510 s. Kanuna eklenen geçici 73 üncü maddenin III üncü fıkrası.